

EU a podmínky pro podnikání v ČR

Podobně jako před dvěma lety v srpnu, kdy se již naplno projevila omezení způsobená Covidem-19 v již registrovatelných rozměrech, jsem byl letos ve stejném období požádán o článek na téma podíl EU na vytváření podmínek pro podnikání v České republice. Musím předeslat, že v následujícím textu se věnuji celkovým podmínkám podnikání, abstrahující od toho, zda tyto podmínky jsou vytvářeny českou či evropskou administrativou. Na takové rozlišení nejsem odborník. Zároveň musím předeslat, kdo jsem a na základě jakých zkušeností své názory vyjadřuji. Podnikám ve strojírenství, v našich podnicích vyrábíme hydraulické systémy, hydraulická zařízení a letecké podvozky. Zaměstnáváme 840 lidí, z toho 500 v ČR, 300 na Slovensku, zbytek na Balkáně. Všechny podniky nesou mé jméno. Největšími jsou CHARVÁT Group, CHARVÁT Strojárna Bardejov, CHARVÁT AXL v Semilech. Ročně vyrobíme za 2,0 mld korun, EBITDA 15 %. Více než 60 % exportujeme. Mám tedy zkušenosti pouze ze strojírenství a z výroby pouze z Čech a ze Slovenska.

S jakými těžkostmi se potýkáme

Problémy pro podnikatele v ČR chci rozdělit do 2 skupin. Aktuální a střednědobé. Pochopitelně i ty střednědobé jsou aktuální, ale trvají již delší dobu, a proto si zaslouží systematické a perspektivní řešení, zatímco ty aktuální mohou být řešeny ad hoc.

Aktuální těžkosti

Největším aktuálním problémem je cena plynu a elektřiny.

Pokud by v dnešní úrovni (400 EUR – 200 EUR MWh) zůstala i nadále:

- některé firmy přestanou v zimních měsících vůbec vyrábět, některé zbankrotují, protože zvýšené náklady nemohou na své zákazníky přenést
- evropské firmy ztratí konkurenceschopnost a výroba se přesune i do Ameriky
- domácnosti (rodiny) se dostanou do skutečné bída

Řešení je jednoduché

Jestliže se cena elektřiny odvíjí od její výroby v plynových elektrárnách, kde jsou náklady nejvyšší,

je nutno toto pravidlo zrušit, stejně tak jak bylo vytvořeno. Bez ohledu na to, komu prospívá. Na první pohled je nenormální, abychom elektřinu, kterou vyrobíme za desítky haléřů, kupovali za 10 korun. Převédeme-li do srozumitelnější řeči: Pokud si chce rodina koupit auto, koupí si to, na které má. Podle tvorby cen elektřiny byste však platili cenu Porsche za jakékoliv auto. A to by bylo považováno normální? Nemůžeme vládě radit, jak má nápravu zjednat. Neznáme detaily dohod a důsledky, které se na ně váží. Musíme po ní požadovat řešení problému. **Vláda musí opustit pózu sympatické bezradnosti či arogantní hlouposti a musí rozhodnout. Včetně prosazení prodeje elektřiny mimo burzu.**

Středně až dlouhodobé problémy

Zásadním dlouhotrvajícím problémem podnikání v ČR je nedostatek pracovních sil. Tento nedostatek řešíme cizinci. Pracuje jich v našich firmách kolem 600 tisíc. Existuje však aspoň částečné řešení tohoto nedostatku z vlastních zdrojů.

Jaká jsou tato řešení:

1. Snížit počet zejména soukromých vysokých škol, které vychovávají absolventy, které k vysokoškolskému studiu nemají tak jako tak IQ předpoklady. Tito absolventi nějaké vysokoškolské vzdělání nakonec přece jen dosáhnou, pro privátní praxi jsou velmi obtížně jako vysokoškoláci uplatnitelní, a proto je uměle zaměstnává stát či neziskové organizace. Argument, že v EU je podíl vysokoškoláků ještě vyšší, je spíše varováním. Nároky na absolutoria středních a vysokých škol je nutno zvýšit.
2. Snížit počet státních zaměstnanců. Výkon státní moci i správy se neustále digitalizuje, tudíž musí přinést úsporu zaměstnanců. V privátní sféře se do technologií investuje proto, aby se lidská práce nahradila. Proč to nejde ve státním?
3. Neposkytovat žádné další investiční pobídky pro zahraniční firmy, popř. omezit, pokud to jde, stávající. Jenom odčerpávají pracovní sílu a příjmy pro stát jsou z nich nižší než ze skutečně českých subjektů. Dividendy zde nejsou investovány.

4. Snížit odvody z hrubé mzdy. Stále porovnávalme vyšší mezd u nás a v Německu. Přitom zapomínáme na 2 věci: Evropa není jen Německo, ale také Portugalsko, Španělsko, Itálie atd. A pokud srovnáváme Německo, pak tamní odvody z mezd jsou 20 %, zatímco u nás 34 %. Je pochopitelné, že mzdy budou růst, musí se však procentuálně snížit odvody.
5. Zavést povinnou vojenskou službu v délce 6 měsíců. Válka na Ukrajině se stala katalyzátorem tohoto požadavku. Pro funkční armádu jsou potřebné nejen zbraně, ale i vojáci. Na argument, že by nám tito mladí muži chyběli v práci, odpovídám, že ne. Disciplína a návyky, které by touto cestou získali, by jistě nahradily nevyužitý půlrok. My, kteří žijeme společensky a hospodářsky v Evropě, nemůžeme připustit, aby o nás politicko – vojensky rozhodovaly jen USA.

O těchto problémech a způsobu jejich řešení ví každý, kdo se o hospodářství zajímá.

Neřeší se proto, že politici mají strach taková rozhodnutí učinit.

Krátká poznámka k Brexitu

Ze všech stran se donekonečna vedou diskuse o katastrofických důsledcích případného nečlenství v EU. Nechci vést tuto debatu. Chci jen sdělit jednu konkrétní zkušenost: V Anglii máme již minimálně 10 let velkého zákazníka na hydraulické válce, společnost Niftylift. Expedujeme třikrát měsíčně. Z Brexitu a jeho důsledků jsme měli strach. Realita? Po Brexitu se pro nás nezměnilo vůbec nic. Náš podíl dodávek roste.

Rozdíl mezi dobrým a špatným šéfem je kromě jiného i v tom, že ten dobrý činí nepopulární rozhodnutí dřív, než je k tomu okolím přinucen.

To platí i pro politiku. Politici vytvářejí právní a společenské prostředí pro náš život. A máme takové? U nás i v Evropě?

JUDr. Ing. Jiří Charvát
10. 9. 2022